

Nr 38

Utlåtande i anledning av väckta motioner om inrättande av haverikommissioner för motortrafik, om tillsättande av expertgrupper för åstadkommande av ökad trafiksäkerhet, om inrättande av ett statligt trafikinstitut och om vissa undersökningar i syfte att öka trafiksäkerheten.

I följande motioner, vilka hänvisats till allmänna beredningsutskottet har hemställts: i motionerna I:505 av herrar *Edström* och *Lundström* samt II:580 av herr *Carlsson* i Stockholm *m. fl.* att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att trafiksäkerhetsrådet får i uppdrag att inrätta haverikommissioner för motortrafiken inom skilda delar av landet, i motion II:63 av herr *Bengtsson* i Landskrona *m. fl.* att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att expertgrupper tillsettes regionvis i huvudsaklig överensstämmelse med vad i motionen anförts och med vars hjälp en ökad trafiksäkerhet på sikt bör kunna nås, i motionerna I:504 av herrar *Georg Carlsson* och *Sundin* samt II:579 av herrar *Björkänge* och *Wahrendorff* att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en skyndsam prövning av frågan om inrättande av ett statligt trafikinstitut som centralorgan för utbildning på trafikens område i enlighet med vad i motionen anförts, samt i motionerna I:506 av herr *Hagberg m. fl.* och II:585 av herr *Heckscher m. fl.* att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa i motionen förordade undersökningar i syfte att åstadkomma en förbättrad trafiksäkerhet.

Utskottet har upptagit motionerna till samtidig behandling.

Samtliga motioner syftar till ökad trafiksäkerhet. I motionerna I:505, II:580 och II:63 föreslås, att särskilda expertgrupper (haverikommissioner) inrättas för klarläggande av de faktorer, som orsakat i vart fall de svårare bilolyckorna. Dessa grupper bör bestå av vägingenjörer, läkare, biltekniker etc. De resultat vartill dessa grupper kan komma, kan sedan läggas till grund för propaganda för ökad trafiksäkerhet.

I motionerna I:504 och II:579 är syftet detsamma: att skapa största möjliga säkerhet i trafiken. Man tar i dessa motioner sikte på trafikutbildning och trafikfostran för att nå målet. Det behövs ett centralt organ, som kan ge trafikkurser, utarbeta lämplig undervisningsmateriel och förmedla lärarkrafter. Bland de grupper, som skulle behöva utbildning vid ett trafikinstitut nämner motionerna skolorna, lärare, arbetsledare och liknande

med trafikuppgifter, bilskolornas personal, rättsväsendets och polisväsendets personal, ledare inom motororganisationerna och en del ideella rörelser och försäkringsbolagens inom motorfordonsförsäkringen tjänstemän.

I motionerna I:506 och II:585 beröres en rad olika åtgärder, som skulle vara ägnade att öka trafiksäkerheten. Trafikövervakningen bör intensifieras, varvid polisbristen på många håll lägger hinder i vägen. Polisrekryteringen bör härför stimuleras och inrättandet av speciell trafikpolis övervägas. Utbildningsfrågan tas upp efter i stort sett samma linjer som i motionerna I:504 och II:579. Trafikundervisning i skolorna är av central betydelse för trafiksäkerheten. Även radio och TV bör utnyttjas. Ett centralt register över motorförarna kan övervägas. Gällande trafikföreskrifter för fotgängare bör överses. Vägarna bör förbättras, varvid ett flerårigt investeringsprogram bör fastställas.

Beträffande motiveringarna i övrigt får utskottet hänvisa till motionerna I:505, II:63, II:579 och II:585.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från statens trafiksäkerhetsråd, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF), skolöverstyrelsen, Motororganisationernas samarbetsdelegation (MSD) och Folkrörelsernas motorförbund (Fomo).

NTF, MSD och Fomo förordar att expertgrupper inrättas. Trafiksäkerhetsrådet meddelar, att det är rådets avsikt att successivt bygga ut den verksamhet med expertgrupper, som hittills på försök bedrivits i Uppsala län i fråga om singelolyckor. Motionerna behöver därför icke föranleda någon särskild åtgärd. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser visserligen, att statliga kommissioner för utredning av trafikolycksfall skulle kunna ge värdefulla informationer men med hänsyn till de kostnader och administrativa problem, som dylika skulle medföra, anser styrelsen att resultatet av pågående revidering av rapporterings- och registreringsförfarandet av trafikolyckorna först bör avvaktas.

Utredning om inrättandet av ett centralt trafikinstitut tillstyrkes i samtliga yttranden. Trafiksäkerhetsrådet anför härom:

Rådet anser, att förekomsten av en anstalt för trafikutbildning i hög grad vore ägnad att på längre sikt höja trafiksäkerheten i landet. Det vore nämligen att förvänta, att de särskilt utbildade personerna skulle kunna i högre grad än för närvarande genom sin särskilda trafik- och motorfordonsutbildning bli i stånd att meddela bättre undervisning i trafik- och motorfordonskunskap samt höja körmoralen hos ett stort antal förare.

För närvarande meddelas motorfordonsutbildning vid arméns motorskola i Strängnäs. Någon motsvarighet härtill på den civila sidan saknas emellertid. Även om vissa fördelar skulle vara förenade med ett samordnande av undervisning vid denna skola av såväl militärt som civilt engagerade elever — huvudsakligen torde ekonomiska hänsyn motivera en sådan ordning — torde dock övervägande skäl tala för att en från det militära fri-

stående skola inrättades. För en sådan lösning av frågan talar främst det förhållandet, att utbildningens syfte är väsentligt olika inom det militära, jämfört med det civila området. Det slag av trafik och körregler, varom utbildning är avsedd att meddelas, skiljer sig även avsevärt inom den militära och civila sektorn. En med hänsyn till trafikförhållandena större ort än Strängnäs torde även vara att föredraga, då det gäller utbildning av andra än militära elever.

Rådet anser sålunda motiverat, att en i nu nämnda avseende fristående skola för trafik- och motorfordonsutbildning inrättas och tillstyrker i enlighet härmed det genom motionerna framlagda förslaget om prövning — varmed rådet här förstår utredning — av frågan om inrättande av ett särskilt trafikinstitut. Att en sådan skola bör vara statlig anser rådet naturligt bland annat med hänsyn till önskemålet, att undervisningen vid läroanstalten icke bör påverkas av privata hänsyn eller andra ovidkommande intressen. Övriga frågor, såsom eventuell anknytning till annan statlig myndighet, organisation m. m. torde böra bli föremål för den av rådet förordade utredningen i ämnet, och rådet saknar därför anledning att här upptaga frågorna till närmare behandling.

Utredning av de skiftande problem, som tagits upp i motionerna I:506 och II:585 tillstyrkes även i stort sett i de inkomna yttrandena. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhåller vikten av att ökade resurser ställes till förfogande. MSD anser, att en kontinuerlig utredningsverksamhet bör bedrivas, vilken bör omfatta hela trafikfältet med alla sammanhängande spörsmål. Ökade medel erfordras därför till trafiksäkerhetsrådet.

Trafiksäkerhetsrådet framhåller vikten av skarp trafikövervakning, vilket kräver utökning av polispersonalen och fordonsparken. Möjligheterna att bedriva trafikövervakning från luften bör beaktas. Någon speciell trafikpolis anser rådet emellertid icke erforderlig. Rådet understryker vikten av bättre och bredare vägar med väl doserade kurvor.

Möjligheten till fortlöpande kontroll av fordon är redan föremål för utredning (1960 års utredning angående kontrollbesiktning av bilar m. m.) och betänkande väntas innevarande år.

Rådet tillstyrker översyn av bestämmelserna i vägtrafikförordningen till förhöjande av fotgängarnas säkerhet på vägarna.

Skolöverstyrelsen yttrar sig icke om varje problem för sig men uttalar att de föreslagna åtgärderna bör prövas.

Utskottet

De likalydande motionerna I:505 och II:580 samt motion II:63 har samma syfte, nämligen inrättande av kommissioner eller expertgrupper, vilka skulle undersöka vad som orsakat i vart fall de svårare trafikolyckorna. På sikt skulle de därvid kunna erfarenheterna verksamt kunna bidra till trafiksäkerhetens höjande. Utskottet delar helt motionärernas uppfattning härvidlag. Såsom av trafiksäkerhetsrådets yttrande framgår, är det emel-

lertid rådets avsikt att successivt utbygga den försöksverksamhet med sådana expertgrupper, vilken redan påbörjats i Uppsala län. Utskottet utgår ifrån att så också kommer att ske bl. a. genom inrättande av dylika kommissioner med en vidgad krets av experter i flera län i den takt och den utsträckning som de personella resurserna medger och finner därför särskild skrivelse till Kungl. Maj:t icke erforderlig.

I motionerna I:504 och II:579 föreslås inrättande av ett centralt organ, som skulle ha till uppgift att övervaka och leda trafikutbildning och trafikfostran i landet. Ungefär samma tanke framföres i motionerna I:506 och II:585, vilka dessutom förordar ett antal andra åtgärder, som kan vara ägnade att förbättra trafiksäkerheten.

I och för sig finner utskottet i likhet med hörda myndigheter och organisationer, att de i motionerna framförda förslagen är värda allt beaktande. Det kan icke gärna råda mer än en mening om att vägarna bör göras så bra som möjligt, att trafikövervakningen bör skärpas, att radio och TV bör utnyttjas för trafikpropaganda och icke minst att körskickligheten bör höjas genom förbättrad förarutbildning och förarkontroll. Såsom framgår av den nyligen framlagda propositionen med förslag om vissa ändringar i vägtrafikförordningen (nr 155) är emellertid redan åtskilliga trafik- och trafiksäkerhetsfrågor föremål för särskild utredning inom 1961 års trafiksäkerhetskommitté, utredningen rörande periodisk kontrollbesiktning av motorfordon och släpfordon, 1953 års trafikutredning, 1957 års trafiknykterhetskommitté, parkeringskommittén och 1960 års vägsakkunniga. I propositionen nämnes också att sedan hösten 1961 särskild personal inom kommunikationsdepartementet avdelats för att samordna det trafiksäkerhetsarbete, som bedrivs inom departementets verksamhetsområde.

Departementschefen anför vidare:

I anslutning härtill sker också en brett upplagd inventering av de ytterligare åtgärder som kan sättas in i kampen mot trafikolyckorna. Arbetet bedrivs i samarbete med representanter för berörda myndigheter, forskningen och de olika organisationer som är verksamma inom trafiksäkerhetsarbetet. Därvid har framkommit ett stort antal förslag till åtgärder, som berör utbildning och kontroll av förare, allmän upplysning och propaganda, trafikundervisning i skolorna, arbetstidsreglering för yrkesförare, besiktning och kontroll av fordon, samhällsplanering, våghållning, trafikplanläggning, trafikregler, övervakning, forskning samt olika organisationsfrågor. Den egentliga inventeringen beräknas bli avslutad under vårens lopp. Givetvis beaktas också de motioner, som väckts vid årets riksdag.

Utskottet vill vidare erinra om att frågan om trafikundervisning i skolorna kommer att upptagas i samband med prövningen av motioner som hänvisats till behandling av det särskilda utskott, dit propositionen angående reformering av den obligatoriska skolan m. m. hänvisats.

Med hänsyn till det arbete och de utredningar, som redan pågår, och

som synes omfatta flertalet av de i motionerna framförda önskemålen, kan utskottet icke finna, att ytterligare utredningar nu bör begäras från riksdagens sida. Utskottet får dock med anledning av frågornas vikt hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I:504, och II:579, I:505 och II:580, I:506 och II:585 samt motion II:63 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 26 april 1962

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Carl Albert Anderson*, Sörlin, Axel Emanuel Andersson*, Hellebladh, Ringaby, Tage Johansson, Nord*, Schött, Eric Peterson och Gunnar Pettersson;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Jacobsson i Sala, fru Thunvall, herrar Lundmark*, Björkänge, Keijer*, fru Gunne, herr Börjesson i Glömminge, fröken Andersson i Lerum*, fru Hörnlund och herr Edlund.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.